

Vysoko efektívne učenie/ VEU

Mgr. R. Brédová
2024

„Čokoľvek iné ako príprava na život je mrhanie času a úsilia tak žiakov ako aj učiteľov.“

S. Kovaliková

Charakteristika VEU

- **Inovačný vzdelávací model** schválený MŠ SR na základe výsledkov výskumu Štátneho pedagogického ústavu (1992-2001).
- **Autorky VEU Susan Kovalikova, Karen Olsen (USA)**
- **Odborný garant Asociácia S.Kovalikovej- vzdelávanie pre 21.storočie, Bratislava/ ASK**
- **Pôvodný názov Integrované tematické vyučovanie/ITV bol nahradený súčasným pomenovaním Vysoko efektívne učenie/VEU**

Základné prvky VEU

- **Integruje všetky princípy efektívneho učenia.** Vychádza z biológie učenia posledných desaťročí. Dôraz kladie nielen na vedomosti, ale v rovnakej miere aj na rozvoj osobnosti dieťaťa.
- Základnými prvkami sú **mozgovokompatibilné zložky učebného prostredia**: *bezpečné a podporujúce prostredie, zmysluplný obsah, bohatosť zážitkov „byť tam“, možnosť výberu, obohatené prostredie, spolupráca, adekvátny čas, okamžitá spätná väzba, dokonalosť, cielený pohyb.*
- **Päť stupňov zavádzania VEU**, ktoré na seba postupne nadväzujú a kvalitatívne zlepšujú výuku.

Prvý stupeň zavádzania VEU

- Uplatňovanie **pozitívneho riadenia triedy** a metodiky rozvoja **sociálnych a osobnostných kompetencií** ako súčasť kurikula, vytváranie základov pre kooperatívne učenie.
- V triede je **vytvárané neohrozujuce prostredie**. Žiaci začínajú preberať zodpovednosť za svoje správanie prostredníctvom používania životných zručností.
- Učiteľ používa **rôzne vyučovacie postupy** na doplnenie svojho priameho výkladu. Začína sa zavádzať **možnosť výberu pomôcok, materiálov**.

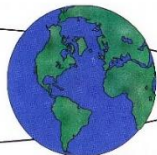

Vytváranie neohrozujujúceho prostredia v triede

- **Vzťahy**- formovanie vzťahov medzi žiakmi a učiteľom na základe vzájomnej dôvery a rešpektujúcej komunikácie
- **Vedenie triedy**- tvorba spoločných postupov a noriem správania sa, dôsledná kontrola ich dodržiavania
- **Pravidlá správania**-nácvik, rozvoj, upevňovanie a hodnotenie **celoživotných pravidiel** (CP) a **životných zručností** (ŽZ) metodikou VEU

Celoživotné pravidlá

Dôveryhodnosť: Správať sa spôsobom, ktorý nás robí hodnými dôvery.

Pravdivosť: Stáť si za svojimi činmi, niešť za ne osobnú zodpovednosť.

Aktívne počúvanie: Počúvať zámerne a sústredene.

Nevysmievanie sa: Nepoužívať slová, činy, mimiku alebo gestá, ktoré by druhých degradovali, ponižovali alebo im ubližovali na cti.

Osobný najlepší výkon: Dať zo seba to najlepšie, v daných podmienkach a s existujúcimi materiálmi.

Životné zručnosti- ŽZ

- Špeciálne schopnosti, ktoré prispievajú k tomu, že deti sa stávajú nielen múdrymi ale i dobrými ľuďmi.
- Prostredníctvom ich rozvoja je podporované správanie a konanie, ktoré **pomáha zvyšovať školskú úspešnosť** aj úspešnosť v živote mimo školy.
- Zvyšujú kvalitu života, sú nevyhnutné pre všetkých, **podporujú dosiahnutie maxima**, vyžadujú vyučovanie v činnosti, sú nadpredmetové.

Kategórie životných zručností

Vytváranie pozitívnych a podporujúcich medziľudských vzťahov

aktívne počúvanie, spolupráca, ohľaduplnosť, úcta, empatia, zmysel pre humor, akceptácia, kooperatívne riešenie problémov a konfliktov,...

Posilňovanie integrity osobnosti

zodpovednosť, dôveryhodnosť, pravdivosť,...

Podporovanie zdravého sebaobrazu

hrdosť, odvaha,...

Dosiahnutie najlepšieho osobného výkonu

organizácia, vytrvalosť, iniciatíva, snaha,...

Efektívne myslenie

zdravý rozum, flexibilita, nápaditosť,...

Cyklus rozvoja ŽZ metodikou VEU

- 1. Definovanie problému-** Prečo sa nám nedarí? Ktoré ŽZ nám pomôžu? Výber ŽZ
- 2. Zavedenie ŽZ-** Čo to znamená? Čo vidíš, čo počuješ? Čo ti to prinesie?
- 3. Metódy rozvíjania ŽZ-** Výber vhodnej aktivity. Používanie v triede. Používanie mimo triedy
- 4. Hodnotenie-** Čo sa zlepšilo? Čo zostalo? Výber d'alšej ŽZ

Komunita- nástroj pozitívneho riadenia triedy

- Riadený rozhovor v kruhu, cieľom ktorého je navodenie správnej pracovnej atmosféry bez ohrozenia pomocou naučených pravidiel
- **Normy správania sa v komunitě:**
 - **Aktívne počúvanie**- pozorne počúvam toho, kto má slovo, sledujem ho pohľadom, neskáčem mu do reči.
 - **Nevysmievanie sa, úcta**- vážim si názor iných, nevysmievam sa z nedostatkov
 - **Právo zdržať sa**- nemusím sa vždy zapojiť
 - **Dôvera**- bez súhlasu rozprávajúceho nehovorím iným obsah jeho slov

Metódy práce v komunite

- Príklady z literatúry
- Vlastné zážitky
- Námety na diskusiu
- Cielené aktivity
- Hostia
- Brainstorming

Vysoko efektívne učenie v podmienkach ZŠ Park Angelinum

Odborným garantom VEU v podmienkach školy je Mgr. Brédová, certifikovaná lektorka Asociácie S.Kovalikovej- vzdelávanie pre 21.storočie v Bratislave.

Všetci učitelia 1.stupňa sú certifikovanými učiteľmi VEU, ktorí ho v podmienkach školy využívajú od roku 2004.

Autorský školský projekt **Kráľovstvo Angelpark** má za cieľ vytvorenie neohrožujúceho prostredia rozvojom vybratých životných zručností vo všetkých triedach 1.stupňa.

Projekt Kráľovstva Angelpark

1.ročník: Kráľovstvo Angelpark

- **Postupné zavádzanie celožitných pravidiel** metodikou VEU: aktívne počúvanie, pravdivosť, dôvera, nevysmievanie sa a najlepší osobný výkon a **žitných zručností**: priateľstvo, starostlivosť, trpezlivosť
- **Imatrikulácia**- pasovanie prvákov za pážatá Kráľovstva Angelpark za prítomnosti rodičov
- **Spoločné hodnotenie** používania CP a ŽZ postupným vyfarbovaním **triedneho hradu** ako ocenenie dodržiavania precvičovaných pravidiel.

2. ročník- Rytierska výprava

Rytier sa stáva maskotom a symbolom triedy. Žiaci mu spoločne vymyslia meno, určia jeho najdôležitejšie vlastnosti a schopnosti.

- **Upevňovanie** celoživot. pravidiel a život. zručností **z 1.roč.**
- **Zavádzanie nových život.zručností:** *vytrvalosť, spolupráca a hrdosť*
- **Rytiersky turnaj-** zábavné medzitriedne aktivity zamerané na používanie životných zručností
- **Spoločné hodnotenie** používania CP a ŽZ s využitím hry:
Cesta rytiera do kráľovstva Angelpark- ocenením dodržiavania pravidiel je pohyb postavičky rytiera vpred.

3.ročník- Kráľovskí správcovia

Žiaci sa ako kráľovskí správcovia usilujú zlepšovať život v triede.
Rozvoj kritického myslenia v prospech triedy.

- Upevňovanie celoživot. pravidiel a život. zručností **z 2.roč.**
- Zavádzanie **nových život.zručností:** riešenie problémov, zvedavosť a zodpovednosť.
- **Rozprávková noc**- nezvyčajné precvičovanie životných zručností počas jednej noci v školských priestoroch.
- **Spoločné hodnotenie** používania CP a ŽZ s využitím vzájomného písomného oceňovania v triednej **Kronike kráľovstva Angelpark**

Štvrtý ročník- Oslava kráľov

Každá trieda si vymyslí svoje vlastné kráľovstvo, zostaví erb, vymyslí zákony, a spôsoby vládnutia .

- Upevňovanie celoživot. pravidiel a život. zručností **z 3.roč.**
- Zavádzanie **nových život.zručností:** organizácia, odvaha a iniciatíva
- **Kráľovská rozlúčka**- ukončenie projektu slávnostnou akadémiou pre rodičov
- **Spoločné hodnotenie** používania CP a ŽZ vo forme písania **Kráľovských denníkov.** Každý žiak si vedie svoj denník zaznamenaných úspechov v používaní životných zručností.

Mohlo by vás zaujímať

Predstavenie princípov VEU autorkou S.Kovalikovou (video):

- <https://www.youtube.com/watch?v=u37ByzX3rAY>
- <https://www.youtube.com/watch?v=MoKskJcxmj4>

Články venované VEU:

- <http://www.rodinka.sk/predskolak/skola-21-storocia/vysoko-efektivne-ucenie-podla-s-kovalikovej/>
- <http://www.etrend.sk/ekonomika/koniec-teroru-ako-naozaj-zlepsit-vzdelavanie-nasich-deti.html>

Zdroje

- Kovaliková, S., Olsenová, K. 1996. Integrované tematické vyučovanie - Model, 1.vydanie, Bratislava: Faber. 350 s. ISBN 80-967492-6-9.
- Vzdelávacie a propagačné materiály vytvorené lektormi ASK: T.Piovarčiovou, D.Gogolovou, Ľ.Bagálovou, R.Brédovou
- www.ask21.sk
- www.skola21.sk

